

METODY NUMERYCZNE – LABORATORIUM

Zadanie 4 - całkowanie numeryczne

Cel zadania:

Celem zadania czwartego było stworzenie programu implementującego dwie metody całkowania numerycznego: złożoną kwadraturę Newtona-Cotesa opartą na trzech węzłach (wzór Simpsona) oraz przydzielony przez prowadzącego wariant kwadratury Gaussa:

Wariant 1: całkowanie na przedziale $[-1,1]$ z wagą $\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ (wielomiany Czebyszewa) całek postaci:

$$\int_{-1}^1 \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} f(x) dx$$

Opis rozwiązania:

Całkowanie numeryczne sprowadza się do numerycznego wyznaczenia wartości całki

$I = \int_a^b f(x) dx$. W metodzie Newtona Cotesa funkcja $f(x)$ jest przybliżana wielomianami interpolacyjnymi Lagrange'a $P(x) = \sum_{i=1}^n L_i(x) f(x_i)$, gdzie $L_i(x) = \prod_{k=1, k \neq i}^n \frac{x-x_k}{x_i-x_k}$.

Jeżeli funkcję $f(x)$ przybliżać będziemy wielomianem stopnia drugiego (parabolą) $P_2(x)$ przechodzącą przez trzy węzły $\{x_1, x_2, x_3\}$ to otrzymamy metodę Simpsona. Znając wartości y_0, y_1, y_2 w 3 punktach x_0, x_1, x_2 gdzie $x_2 - x_1 = x_1 - x_0 = h$ przybliża się funkcję wielomianem Lagrange'a i, całkując w przedziale $[x_0, x_2]$ otrzymuje przybliżoną wartość całki:

$$\int_{x_0}^{x_2} f(x) dx \approx \frac{h}{3} (y_0 + 4y_1 + y_2)$$

Aby wyliczyć całkę z funkcji np: $F(x) = \frac{x^2+3}{\sqrt{1-x^2}}$ na przedziale $(-1,1)$ za pomocą metody Simpsona należy odpowiednio podzielić tą funkcję na coraz to mniejsze przedziały i wyliczone wartości całek na tych przedziałach zsumować ze sobą.

Kwadratury Gaussa są to kwadratury oparte na ustalonej liczbie węzłów. Uzyskujemy je dobierając zarówno współczynniki (wagi), jak i węzły kwadratury tak aby wyrażenie $P(x) = \sum_{i=1}^n w_i f(t_i)$ jak najlepiej przybliżało całkę $I = \int_a^b f(x) dx$. W przypadku wariantu pierwszego kwadratura z wagą $w(x) = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ nazywana jest kwadraturą Gaussa-Czebyszewa.

$$I(f) = \int_{-1}^1 \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} f(x) dx \approx \sum_{i=1}^n w_i f(t_i)$$

Gdzie t_i to pierwiastki n -tego wielomianu Czebyszewa.

Wyniki

$$F(x) = \frac{x^2 + 3}{\sqrt{1 - x^2}}$$

Przy dokładności 0.1 na przedziale (-1,1)

Dla Newtona Cotesa: 11.7644

Dla Gaussa-Czebyszewa: 10.9956

$$F(x) = \frac{\cos(x)}{\sqrt{1 - x^2}}$$

Przy dokładności 0.1 na przedziale (-1,1)

Dla Newtona Cotesa: 2.57801

Dla Gaussa-Czebyszewa: 2.40407

$$F(x) = \frac{|x|}{\sqrt{1 - x^2}}$$

Przy dokładności 0.1 na przedziale (-1,1)

Dla Newtona Cotesa: 2.05725

Dla Gaussa-Czebyszewa: 1.8138

Wnioski

Kwadratura Gaussa-Czebyszewa pozwala wyliczyć całki tylko z funkcji gdzie $g(x)=f(x) \cdot w(x)$ gdzie $w(x) = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ natomiast całkowanie za pomocą metody Simpsona pozwala policzyć całkę z dowolnej funkcji $g(x)$. Najdokładniejszymi kwadraturami są kwadratury Gaussa lecz są one trudniejsze w implementacji natomiast kwadratury Newtona-Cotesa są prostsze w implementacji lecz wyniki nie są tak dokładne jak w przypadku kwadratur Gaussa.